

กลยุทธ์การพูดโน้มน้าวของตัวละครในนวนิยาย เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจชัยกุล
THE STRATEGIES OF PERSUAIVE SPEECH USED BY CHARACTERS IN
SEN MAI SI NGERN OF V.VINICHCHAIKUL

ประภาพร ธนกิตติเกษม¹

Prapaporn Thanakittikasame

E-mail: pumpim111@gmail.com

วรารัตน์ ศรียาภัย²

Warawat Sriyabhaya

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์กลยุทธ์การพูดโน้มน้าวของตัวละครในนวนิยายเรื่อง เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจชัยกุล วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบหลักการพูดโน้มน้าวใจของตัวละคร ดังนี้ 1) การจำแนกตัวละครในบริบทการเจรจาโน้มน้าว 2) กลยุทธ์การพูดโน้มน้าวของตัวละคร 3) กระบวนการเจรจาโน้มน้าวใจ โดยศึกษาจากนวนิยายเรื่อง เส้นไหมสีเงิน และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

จากการศึกษาการจำแนกตัวละครในบริบทการเจรจาโน้มน้าว พบว่าตัวละครผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มน้าวเป็นได้ทั้งตัวละครหลัก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบ เป็นได้ทั้งตัวละครหญิงและชาย ผู้โน้มน้าวพบมากที่สุดคือตัวละครหลัก ส่วนกลยุทธ์การพูดโน้มน้าวของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง มีจำนวน 6 แบบ ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญผู้ฟัง 2) การอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง 3) การอ้างอิงข้อเท็จจริง 4) การสร้างความพึงพอใจ 5) ภาษามีพลัง 6) การยกตัวอย่างเหตุการณ์

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพูดโน้มน้าวของตัวละคร, เส้นไหมสีเงิน, ว.วินิจชัยกุล

Abstract

The analysis The Strategies of Persuasive Speech Used by Characters in Sen Mai Si Ngerm of V.Vinichchaikul aimed to analyze the Strategies of persuasion of the characters in *Sen Mai Si Ngerm* composed by V. Vinichayakul involving the classification of characters in persuasion context and persuasion process, and propose the findings in descriptive analysis.

The classification of characters in persuasion context indicated that the persuasive character and the persuaded character could be the main character, secondary main character, or minor role, and male or female character. Most of the persuasive characters were the main character. In *Sen Mai Si Ngerm* composed by V. Vinichayakul. Regarding the persuasion principle, there were six types of principle used by the characters, which were audience-centered approach, partisanship principle, factual reference, satisfaction principle, power of language, exemplification.

Keywords: The Strategies of Persuasive Speech, Used by Characters, V. Vinichayakul

บทนำ

เมื่อเปรียบเทียบมนุษย์กับตัวละครแล้วย่อมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้เขียนได้กำหนดตัวละครให้มีชีวิต มีพฤติกรรมแสดงออกจำลองแบบมนุษย์ ตัวละครถูกถ่ายทอดผ่านจินตนาการผ่านสารอักษรจากนักเขียน ตัวละครเป็นสื่อสำคัญทำให้ผู้อ่านรับรู้เข้าใจและเข้าถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร รัญจวน อินทรกำแหง (2539, หน้า 18) ได้กล่าวไว้ว่า ภาพชีวิตของตัวละครต่างๆ เต็มร้อยอยู่ในความรู้สึกของผู้อ่าน เพราะเป็นภาพของชีวิตซึ่งมีอารมณ์รัก อารมณ์หลง อารมณ์โกรธ อารมณ์ชิงชัง อารมณ์เบียดเบียนแค้นใส่ อารมณ์ห่อเหี่ยวซึมเซาด้วยความสิ้นหวัง ช่างเหมือนกับอารมณ์ความรู้สึกและจิตใจของมนุษย์โลก ภาพชีวิตจากนิยายจึงเป็นเสมือนสื่อกลางที่นำชีวิตจำลองของมนุษย์มาส่องแสงสะท้อนให้เห็นภาพชีวิตจริงชัดเจนนยิ่งขึ้น ชีวิตมนุษย์เป็นเสมือนหุ่นของนวนิยาย และนวนิยายก็สะท้อนภาพของชีวิตมนุษย์ เพื่อให้แต่ละชีวิตได้มองดูภาพของชีวิตแห่งความผันแปรในโลกนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น มนุษย์

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา

ทุกคนจึงมีสิทธิ์ที่จะเป็นพระเอก นางเอกหรือบางครั้งก็ถูกกำหนดให้รับบทบาทของผู้ร้าย แต่ไม่ว่าจะอยู่บทบาทใด มันก็คือบทบาทชีวิตมนุษย์นั่นเอง ฉะนั้นชีวิตกับนิยายจึงแยกกันไม่ออก

นักเขียนใช้จินตนาการ ใช้ภาษาเล่าเรื่องราว ความรู้สึก อารมณ์ของตัวละคร ตลอดจนองค์ประกอบของนิยายอย่างมีศิลปะชวนอ่าน ตัวละครในนวนิยายถือเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง ตัวละครทำหน้าที่แสดงบทบาท เป็นสิ่งสมมติที่ทำให้เรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2528, น. 158) ได้กล่าวถึงความสำคัญของตัวละครว่าในโลกแห่งศิลปะวรรณคดี ตัวละครที่ครองใจผู้อ่านย่อมต้องมีความซับซ้อนในบุคลิกภาพ ความคิด อารมณ์ ตัวละครที่เห็นได้รอบด้านย่อมโน้มน้าวความรู้สึกร่วมได้มากกว่า

ตัวละครทุกตัว คือคนที่ผู้เขียนสมมติขึ้นล้วนใช้บทบาทในการสื่อสารทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่อง เมื่อใดที่ตัวละครในเรื่องเกิดปัญหาที่มาจากความต้องการจนส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการโน้มน้าวเพื่ออีกฝ่ายคล้อยตามจึงนำไปสู่บทบาทโน้มน้าว ผู้เขียนเล่าผ่านภาษาเพื่อชักจูงโน้มน้าวชวนให้ผู้อ่านติดตามและเกิดความต้องการที่จะอ่านและเมื่ออ่านเรื่องราวนั้นแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามทั้งสุข สนุกสนาน ตื่นเต้นชวนฝันตามเนื้อเรื่อง การสร้างตัวละคร การดำเนินเรื่อง บทสนทนา สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องล้วนแต่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นผ่านจินตนาการของผู้เขียน

ในนวนิยายการพูดโน้มน้าวเกิดขึ้นระหว่างตัวละครตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยมีตัวละครฝ่ายหนึ่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดพูดโน้มน้าวหรือทั้งสองฝ่ายอาจพูดโต้ตอบกัน วัตถุประสงค์หลักของตัวละครในการเจรจาโน้มน้าว คือ เพื่อต้องการชักจูง เปลี่ยนแปลง กระตุ้นเตือนให้คิดตาม ปลุกเร้าอีกฝ่ายให้เชื่อถือ คล้อยตาม เปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติ ท่าทีและการกระทำ นำไปสู่ความสงบสุข สันติ สมพร มั่นตะสูตร (2540, น. 215) กล่าวว่า การโน้มน้าวใจ คือการใช้ความพยายามที่จะเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและการกระทำของบุคคลอื่นด้วยกลวิธีที่เหมาะสมให้มีผลกระทบกับบุคคลนั้นเกิดการยอมรับและยอมเปลี่ยนตามที่ถูกโน้มน้าวใจต้องการ นักเขียนจะต้องเลือกใช้คำให้สื่อความหมายตามที่ต้องการโดยคำนึงถึงจังหวะและความนุ่มนวลในน้ำเสียงของคำด้วย

ว.วินิจฉัยกุลเป็นนักเขียนที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและมียานเขียนต่อเนื่องจนได้รับการยกย่องและได้รับคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ งานเขียนเป็นที่นิยมชื่นชอบของนักอ่านผลงานนวนิยายโดดเด่นสมจริง น่าสนใจ ผูกเรื่องและคลี่คลายเรื่องได้ชวนติดตาม ทั้งบทพูดในเนื้อเรื่องยังสะท้อนลักษณะบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ผ่านตัวละครและจำลองบทพูดได้อย่างสมจริง จนมีการนำนวนิยายไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์และผลิตซ้ำอยู่หลายครั้งจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์กลยุทธการพูดโน้มน้าวของตัวละครในนวนิยาย เรื่อง เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล เพื่อให้เห็นถึงศิลปะการพูดโน้มน้าวของตัวละคร ตัวละครหลัก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบสามารถเป็นได้ทั้งผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มน้าว ศึกษาบทเจรจาโน้มน้าวที่ปรากฏในนวนิยาย บริบทการพูดก่อนและเข้าสู่การโน้มน้าว และหลักการพูดโน้มน้าวสื่อออกมาในรูปแบบใด ประกอบกับยังไม่มีการศึกษากลยุทธการพูดโน้มน้าวใจของตัวละครในนวนิยาย เรื่อง เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล, ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโดยการจำแนกตัวละครในบริบทการเจรจาโน้มน้าว และกระบวนการเจรจาโน้มน้าวใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์กลยุทธการพูดโน้มน้าวใจของตัวละครในนวนิยาย เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยตามรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยศึกษาจากบทพูดโน้มน้าวใจของตัวละครในนวนิยายเรื่อง เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล

แนวคิดและกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์กลยุทธการพูดโน้มน้าวของตัวละครในนวนิยาย เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล โดยใช้แนวคิดเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ดังนี้

1. แนวคิดตัวละครของสมทรง บุรุษพัฒน์ (2537, น. 104) สายทิพย์ นุกูลกิจ (2543, น. 104)
2. แนวคิดหลักการพูดเพื่อการโน้มน้าวใจของจันทิมา พรหมโชติกุล (2530, น. 73-74)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวละครหลัก รอง ประกอบ ภูมิหลังของเหตุการณ์ ข้อความ เจจ่าโน้มน้าว รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปศึกษาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์นวนิยาย ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การจำแนกตัวละครในบริบทการเจจ่าโน้มน้าว 2) กลยุทธ์การพูดเพื่อการโน้มน้าว 3) การใช้ภาษาในการพูด จากตารางและตัวอย่าง การจำแนกตัวละครในบริบทการเจจ่าโน้มน้าว ดังนี้

ตารางจำแนกตัวละครในบริบทการเจจ่าโน้มน้าว เรื่อง เส้นไหมสีเงิน ของ ว.วินิจฉัยกุล

นวนิยายเรื่อง เส้นไหมสีเงิน											
ตัวละครผู้โน้มน้าว						ตัวละครผู้ถูกโน้มน้าว					
ตัวละครหลัก		ตัวละครรอง		ตัวละครประกอบ		ตัวละครหลัก		ตัวละครรอง		ตัวละครประกอบ	
ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช
หงา	คุณตา	อุบล วรรณ	-	ยวง	วิรัช	บุหงา	คุณ ตา	อุบล วรรณ	-	ยวง	-
แพรวา	สการ	จกกล นี	-	บุญศรี	-	แพรวา	สการ	จกกลนี	-	บุญศรี	-
ไหม คำ	ยาตรา	-	-	เอื้อม	-	ไหม คำ	ยาตรา	-	-	เอื้อม	-
										ส้ม	

จากตารางผู้วิจัยพบว่า ตัวละครหลัก ตัวละครรองและตัวละครประกอบ เป็นได้ทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ซึ่งตัวละครทุกตัวใช้บทพูดเป็นหลักในการสื่อสารทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องและเหตุการณ์ เมื่อตัวละครในเรื่องเกิดปมปัญหาจากพฤติกรรมความต้องการจนส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการโน้มน้าวเพื่อให้อีกฝ่ายคล้อยตาม นำไปสู่บทพูดโน้มน้าว ตัวละครผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มน้าวเป็นได้ทั้งตัวละครหลัก รองและประกอบ

ตัวละครหลัก คือ ตัวละครเอกเป็นตัวดำเนินเรื่องที่สำคัญที่สุด เป็นตัวแสดงที่ปรากฏบทบาทตลอดหรือเกือบตลอดเรื่อง เป็นตัวละครสำคัญที่มีความขัดแย้งและทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่อง ผลการศึกษาพบว่าตัวละครหลักเป็นตัวละครผู้โน้มน้าวมากที่สุด

ตัวละครรอง คือ ตัวละครที่ปรากฏบทบาทรองลงมาจากตัวละครหลัก เป็นตัวละครที่ทำให้เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวละครหลักดำเนินไป เป็นตัวแสดงที่ปรากฏบทบาทตลอดหรือเกือบตลอดทั้งเรื่องได้เช่นเดียวกับตัวละครหลักแต่ไม่โดดเด่นเท่าตัวละครหลัก ผลการศึกษาพบว่าตัวละครรองเป็นตัวละครที่โน้มน้าวและถูกโน้มน้าวแต่ไม่โดดเด่นเท่าตัวละครหลัก

ตัวละครประกอบ คือ ตัวแสดงที่ปรากฏบทบาทไม่ตลอดทั้งเรื่อง ในบางตอนไม่มีการกล่าวถึงเลย บางตอนตัวประกอบปรากฏบทบาทมากบางตอนปรากฏบทบาทน้อย ผลการศึกษาพบว่าตัวละครประกอบเป็นตัวละครที่ปรากฏเป็นตัวละครผู้โน้มน้าวและผู้ถูกโน้มนำน้อยที่สุด

ผลการศึกษากระบวนการเจจ่าโน้มน้าว ผู้วิจัยวิเคราะห์บริบทการพูดก่อนและเข้าสู่ขั้นโน้มน้าวมีการใช้คำและความหมายที่มีลักษณะโน้มน้าวหรือชักจูง ทั้งตัวละครมีการใช้หลักการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ 6 ประการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญผู้ฟัง

การให้ความสำคัญผู้ฟัง คือ ผู้พูดจะพูดให้ความสำคัญแก่ผู้ฟัง ยกย่องหรือพูดให้ผู้ฟังเข้าใจว่าจะได้รับประโยชน์มากขึ้น การให้ความสำคัญผู้ฟังอื่นมากกว่าตนเองช่วยลดความไม่พอใจหรือขจัดความขัดแย้งลงได้ และยังจะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความพอใจในตัวผู้พูด

ภูมิหลังของเหตุการณ์โศกนาฏกรรมและแพรวนางฟ้าผู้รักเพื่อนของแพรวาพราหมณ์ถึงความโศกเศร้าเสียใจยาตราหนุ่มที่เธอหมายปองไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญ แพรวาโหม่นนำใจเพื่อนให้มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง โหม่นเสริมแสดงความคิดเห็นโหม่นนำใจให้สนใจและรักตัวเองให้มาก ตัวอย่าง

“นายคนนั้นเขาไม่ได้สนใจเธอ แล้วไม่ได้รักเธอด้วย...แล้วเขา แสดงออกอย่างไม่มีมารยาทเลย ถ้าเป็นฉันฉันไม่มีวันมองหน้านายมอดคนนี้ได้ขาด ถือว่าเขาเป็นมนุษย์ ต่างดาวไปนานแล้ว อยู่กันคนละโลก” “เธอไม่เคยรักใคร่ ถึงพูดอย่างนี้ได้” “สัมผัสได้ยังไง” แพรวาย้อนถาม “ถ้าเรารักใคร่สักคนก็ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาตามาก คนเรามีหัวใจ ทำให้จะรักไม่เป็นแต่เราก็ต้องควบคุมความรักเอาไว้ให้ได้ ไม่ใช่ปล่อยให้เสียจนคนอื่นเขาไม่เห็นคุณค่า” “คุณยายแพรวเริ่มเทศนาโวหารแล้ว ต้องพนมมือฟังด้วยมัย” แพรวาซึ่งตากับน้องสาว “ไม่ใช่เรื่องของเด็กนะ ยุ่งซะมิดเลย” “เค้าไม่เห็นว่าจะเป็นเรื่องซับซ้อนอะไรเลย” โหม่นพูดต่อไปโดยไม่ใส่ใจกับเสียงตุ “เรื่องง่าย ๆ ถ้าผู้ชายรักเราก็กะปี้ ถ้าไม่รักเราเราไปร้องไห้ให้ตื่นตายยังงี้ก็ไม่เห็นประโยชน์ คิดยังงี้ซะได้ ปลงซะเถอะแม่จำเนียร คนเราจะเปิ่นกันมันได้ใจมันต้องตรงกัน...แล้วอย่าถามนะว่าเรารักเขาแทบตื่นตาย ทำไมเขาไม่รักเรา ไม่รักก็แปลว่าไม่รัก ไม่ต้องมีคำอธิบายให้ยุ่ง” (ว.วินิจฉัยกุล, 2559, น. 191)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครผู้พูดให้ความสำคัญแก่ผู้ฟัง ผู้พูดพูดโหม่นนำใจผู้ฟังให้มองเห็นคุณค่าตนเอง รักตนเองให้มาก ผู้เขียนสอดแทรกมุมมองเรื่องความรักเป็นสิ่งที่ธรรมดา เมื่อรักใคร่รักใคร่ก็ต้องรู้จักควบคุมความรักนั้นให้ตั้งอยู่ในความพอดี อย่าทำให้เขาไม่เห็นคุณค่า ทั้งผู้เขียนยังสอดแทรกคำสอนใจผ่านตัวละครผู้โหม่นนำใจ คือ การจัดการตนเองเมื่อเกิดความรัก รักคือความสุขและทั้งสองฝ่ายต้องมีใจตรงกัน การโหม่นนำใจของตัวละครเป็นผลสัมฤทธิ์เพราะผู้พูดเน้นย้ำถึง คุณค่าและประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ

2. การอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง

การอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง คือ ผู้พูดอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง เผชิญปัญหาแบบเดียวกัน ผู้พูดมีความเห็นอกเห็นใจผู้ฟังและคิดว่าตนนั้นพอจะแก้ปัญหาได้ จึงอยากให้ผู้ฟังรับฟังความคิดเห็นของตน การพูดในลักษณะนี้เป็นการสร้างความไว้วางใจให้เกิดแก่ผู้ฟังและยังทำให้ผู้ฟังสนใจและประทับใจ

ภูมิหลังของเหตุการณ์บุญศรีปลอมบุหงาด้วยเห็นในหน้าหมองคำเพราะทุกข์ใจเรื่องลูก ตัวอย่างบุญศรีโหม่นนำบุหงา ผู้พูดใช้หลักอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟังด้วยการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้ฟัง ดังตัวอย่าง

“อย่าไปคิดลวงหน้าให้กลุ่มเลย” บุญศรีปลอม “ความทุกข์ขี้โง่ก็ไม่ได้เท่ากับวัยแก่นะเธอ ใจคอไม่แข็งเหมือนเมื่อตอนสาว ๆ เสียแล้ว ความหวังก็ไม่มี ดีไม่ดีหมดกำลังใจ ตายเองง่ายๆ” “ตายก็ตายเถอะ” บุหงาตอบอย่างขมขื่น “ไม่รู้จะอยู่ไปทำไมอีกแล้ว ฉันเหนื่อยเต็มที” บุญศรีทำหน้าซึ้งซึ้ง เพราะถ้ายังปลอม เพื่อนก็ยังอ่อนแอ บ้อแป้งไปกว่าเก่า “แหม พูดถึงกะคนอื่น ๆ ในโลกเขาไม่มีความทุกข์ เธอเองลองเทียบกับคนยากจนไม่มีอะไรจะกินบ้างสิ ใครเหน็ดเหนื่อยกว่ากัน อย่าสงสารตัวเองให้มากนักเลย แม่คุณ ชีวิตยังไม่สิ้นก็ต้องดิ้นกันไป ปลามันยังว่ายทวนน้ำเลยเห็นไหม” “ผมก็ว่าอย่างนั้น” คุณตาเองก็เห็นใจ ผู้หญิงชอบคิดมากเรื่องจุกจิก ไม่เหมือนผู้ชายซึ่งมองเห็นแต่หลักใหญ่ๆ “เหตุยังไม่เกิด อย่าตีตนไปก่อนไข้ แล้วถ้ามันจะเกิดจริงๆ เราก็ต้องหาทางรับมือให้ได้ เกิดเป็นคน ใครบ้างละครับไม่มีความทุกข์” ถ้อยคำของคนทั้งสอง เหมือนน้ำเย็นไหลลงลำคอที่ร้อนผะผ่าวแห้งแล้ง บุหงามองทั้งคุณตาและบุญศรีด้วยความขอบคุณเกินกว่าคำพูด “คนเราในยามทุกข์ ไม่ต้องการอะไรนอกจากเพื่อน...ขอบคุณจริงๆ ทั้งคุณพจน์ ทั้งบุญศรี” (ว.วินิจฉัยกุล, 2559, น. 174)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง ในที่นี้คือ ตาพจน์และบุญศรีต่างเกิดความรู้สึกสงสารเห็นใจบุหงาที่มีลูกๆ เห็นแก่ตัว ลูกสาวคนโตหลอกให้แม่ขายสมบัติ เพื่อจะได้นำเงินไปปลุกใช้กับคู่ควงที่เปลี่ยนไม่ซ้ำหน้า การที่ผู้พูดพูดโหม่นนำใจผู้ฟังเพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจสภาพที่ผู้ฟังกำลังเผชิญ คำปลอบใจให้กำลังใจและให้ข้อคิดแสดงว่าอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังคลายความทุกข์เศร้าได้ ดังประโยคที่ว่า *คนเราในยามทุกข์ ไม่ต้องการอะไรนอกจากเพื่อน ขอขอบคุณจริงๆ*

3. การอ้างอิงข้อเท็จจริง

การอ้างอิงข้อเท็จจริง คือ ผู้พูดจะต้องยกตัวอย่าง ยกเหตุผลข้อเท็จจริงต่างๆ ขึ้นมาอ้างอิงเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย การพูดลักษณะนี้จะสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้พูดให้เกิดแก่ผู้ฟัง

ภูมิหลังของเหตุการณ์บุหงาโน้มน้าวใจจงกลนีด้วยการอบรมตักเตือนในสิ่งที่ลูกกระทำผิด ตัวอย่างบุหงาโน้มน้าวใจจงกลนี โดยอ้างข้อเท็จจริงที่จงกลนีพูดโน้มน้าวมารดาด้วยหวังในทรัพย์สินเงินทองของบุหงาผู้เป็นแม่ ตัวอย่าง

“แม่ให้โอกาสมาหลายครั้งแล้ว เรื่องทรัพย์สินที่คุณพ่อให้ไปนั้น อย่าพูดเลย แม่ใหญ่ไม่ได้แบ่งให้สามีตอนหย่าหรือ เมื่อเริ่มรักกัน แม่ใหญ่ก็ปรนเปรอพวกนี้ทุกคน ซื้รถ ซื้บ้าน ไปเที่ยวเมืองนอก เข้าบ่อน เงินจะไม่หมดอย่างไรไหว...” จงกลนีผุดลุกขึ้นทันควัน เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่หล่อนไม่ต้องการฟัง ฟังแล้วก็มีแต่หงุดหงิดเสียอารมณ์ “ไม่มีใครเห็นใจหนูแม่แต่คุณแม่ เพราะหนูจนนี่เอง” เมื่อใช้ไม้อ่อนไม่ได้ผล หล่อนก็เริ่มเชือดเฉือน “ถ้าหนูรวยอย่างพี่โต คุณแม่คงไม่รังเกียจหนู คุณแม่จะเอาอะไรกับผู้หญิงที่เคราะห์ร้ายเรื่องคู่ หนูเกิดมาไม่เคยเจอคนดี... เจอแต่คนเลวๆ คุณแม่ก็รู้ เอาละค่ะ หนูรู้แล้วว่าพอหนูลำบากยากจน ความรักก็ไม่มีเหลือ...ไม่ว่าความรักของพี่หรือว่าของแม่” บุหงาเจ็บปวดกับคำตัดพ้อของลูก “แม่ไม่เคยรังเกียจลูกที่ยากจนหรอกนะ พ่อแม่คนไหนคิดอย่างนั้นก็อย่าให้รู้ว่า เป็นพ่อแม่อีกเลย ลองเอาเงินมาประเมินคุณค่าของลูกละก็ แต่ที่แม่ไม่ให้เงินเพราะแม่ไม่ยอมเอาทรัพย์สินของคุณพ่อไปให้นายชวิษณ์ถลุงเล่น แม่ใหญ่จะมีผัวอ่อนครวญลูก แม่ไม่ได้ห้าม ถึงห้ามก็คงไม่ฟังแต่ต้องรับผิดชอบเอาเอง อย่าเอาเงินพ่อแม่ไปเลี้ยงผัว” (ว.วินิจฉัย, 2559, น. 167)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครอ้างอิงข้อเท็จจริงกับผู้ฟัง ในที่นี้ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าแม่ทุกคนย่อมรู้เท่าทันลูกสาว การส่งเสริมลูกสาวในทางที่ผิดไม่สมควรทำ เธอจึงปฏิเสธไม่ช่วยเหลือเรื่องเงินทองกับลูกอีก ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าความเป็นจริงการที่แม่จะตัดใจไม่ช่วยลูกนั้นยากลำบากมาก สายใยรักที่แม่มีให้ลูกทำให้ตัวละครบุหงาในเรื่องเกิดความทุกข์ท้อแท้ อย่างไรก็ตามแม่ย่อมไม่ต้องการให้ลูกเดินทางผิดจึงพยายามโน้มน้าวด้วยการอ้างข้อเท็จจริงเพื่อย้ำว่าจะไม่สนับสนุนให้น่าทรัพย์สินของพ่อแม่ไปให้คู่คงผาสุก อย่างไรก็ตามการโน้มน้าวใจของแม่ไม่สำเร็จผลเพราะลูกไม่ต้องการฟังแต่ต้องการเงินทอง ผู้เขียนสื่อสะท้อนให้ผู้อ่านได้คิด ในฐานะของความเป็นแม่หรือลูกควรทำอย่างไร

4. การสร้างความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจ คือ การพูดที่ทำให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดมีความจริงใจ เข้าใจความรู้สึกหรือสถานการณ์ที่ผู้ฟังกำลังประสบอยู่

ภูมิหลังของเหตุการณ์ สการญาติผู้พี่โน้มน้าวใจยาตราให้นึกถึงคุณยายและเอาใจใส่คุณยายมากกว่านี้ ตัวอย่าง สการโน้มน้าวยาตรา ตัวอย่าง

“มอดไม่แวะไปหาคุณยายสักหน่อยหรือ” ยาตราสองจิตสองใจมาพักใหญ่แล้ว ใจหนึ่งบอกว่าควรไปตามมารยาทเพราะมาหาเพื่อนได้แต่ไม่มีเวลาไปหาคุณยายก็น่าเกลียด แต่อีกใจคำนึงถึงไปก็เท่านั้น คุณยายไม่ได้ชื่นชมสักนิด ดีไม่ดีจะมีเรื่องบ่นให้เขารำคาญอีก เมื่อได้ยินคำถาม ความในใจของชายหนุ่มจึงถ่ายทอดออกมาตามตรง “คิดอยู่เหมือนกัน แต่ว่าคุณยายไม่ชอบผม เจอหน้ากันเดียวหวั่นเสียทั้งผมทั้งคุณยาย ไม่มีอะไรดีขึ้น มีแต่แย่” “มอดเป็นหลาน” สการแย้ง รักษาหน้าเสียงให้ราบเรียบ ไม่เข้มงวดหรือตาดู “ถึงไม่เต็มใจ ก็คิดว่าทำตามหน้าที่ก็แล้วกัน” ยาตราหัวเราะในลำคอ “คนอย่างผมถ้าไม่เต็มใจจะทำอะไรแล้ว ผมไม่ทำยิ่งต้องทำตามหน้าที่ยิ่งแล้วใหญ่ ทำไมคนเขาก็รู้ว่าผินใจแทนที่จะชอบใจกลับยิ่งหมั่นหน้าผมหนักเข้าไปอีก เพราะยังงั้น...หลักของผมคือถ้าทำ แปลว่าเต็มใจ ถ้าไม่เต็มใจ...ไม่ทำ ง่ายๆ ไม่ต้องถือนั่นถือนี่กันให้อึดอัด” “เราไม่ได้อยู่คนเดียวบนเกาะร้าง” สการอดไม่ได้ทั้งที่บอกตัวเองว่าเถียงกับคนโง่งมเป็นการเปล่าประโยชน์ “ถึงมอดไม่รักคุณยาย หรือคุณยายไม่รักมอด มอดก็ปฏิเสธความเป็นยายหลานกันไม่ได้อยู่ดี นึกยังงี้ถ้าไม่มีแม่ มอดก็เกิดไม่ได้ แล้วถ้าแม่ไม่มีคุณยายก็เกิดไม่ได้เหมือนกัน” (ว.วินิจฉัยกุล, 2559, น. 151)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครผู้พูดพูดโน้มน้าวใจให้น้องชายระลึกถึงบุญคุณคุณยาย ให้แสดงความกตัญญู ไปเยี่ยมคุณยาย เหล่านี้เป็นสื่อให้เห็นวัฒนธรรมไทยที่ลูกหลานต้องไป เยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่เพื่อแสดงความกตัญญูรู้คุณ การพูดเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ฟัง ไม่ตำหนิหรือดุด่ากล่าว คำพูดที่โน้มน้าวใช้ถ้อยคำเรียบง่าย เป็นกันเอง ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัด คับข้องใจ ในที่สุดการโน้มน้าวก็สัมฤทธิ์ผล

5. ภาษามิพ้อง

ภาษามิพ้อง คือ ผู้พูดพูดอย่างมีชีวิตจิตใจ จริงจัง ใส่ความรู้สึกในน้ำเสียง ความหมายชัดเจน มีน้ำหนักชวนติดตาม น่าสนใจ

ภูมิหลังของเหตุการณ์บุหงาไม่สบายใจที่เห็นการเลี้ยงดูลูกของอุบลวรรณลูกสาว ตัวละครผู้โหม่นนำพุดด้วยบทเจรจา มีพลัง สะท้อนภาพผู้พูดในฐานะแม่ที่มีลูกหลายคนและต้องเลี้ยงดูลูกตั้งแต่เล็กจนโต ยากลำบากมากเท่าไรก็เลี้ยงจนเติบโตใหญ่ได้ บุหงาใช้วิธีการพูดโหม่นนำพุดให้อุบลวรรณรู้ตัวและปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูลูกตัวอย่าง

“ทำไมเรื่องง่าย ๆ สำหรับผู้หญิงอื่น พอแม่อุบลทำกลายเป็นเรื่องใหญ่ไปหมด แม่ไม่เข้าใจ บางคนเขา มีลูกตั้งสิบสองคน เขายังไม่เหน็ดเหนื่อยกับลูกเท่าแม่อุบลมีตามอดคนเดียวเลย” “แล้วสมัยนั้นมันสมัยไหนล่ะคะ คุณแม่” หล่อนแย้งทันทีด้วยความน้อยใจ “สมัยกรุงเก่า ยังมีธรรมา เด็กเรียนโรงเรียนวัดข้างบ้านยังงั้นใช้ไหมคะ แล้วสมัยนั้นมันแตกต่างจากกับลิบบั๊บ จะเอามาเปรียบเทียบกันได้อย่างไร” “สมัยไหนก็เถอะ สิ่งที่ไม่เปลี่ยนคือคน” แม่ของหล่อนว่า “คนแก่ก็หัวดีอย่างนี้แหละ ปักใจเห็นอดีตว่าเป็นสิ่งที่ยั่งยืนคงทนตลอดกาล” “เลี้ยงลูกต้องเดินสายกลาง หย่อนไป ตึงไป ลูกก็เสีย” คำพูดเหล่านี้ผ่านเข้าหูชายแล้วออกหูขวาไปอย่างสะดวก อุบลวรรณรู้ว่าชีวิตมารดา กับชีวิตหล่อนจะนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้ หล่อนมีลูกคนเดียวแม่หล่อนก็มีถึงสี่คน” (ว.วินิจฉัยกุล, 2559, น. 116)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครแม่สอนลูกถึงวิธีการเลี้ยงลูก สื่อสะท้อนให้เห็นว่าเวลาผ่านล่วงเลยไปก็ยุคที่สมัยก็ตามวิธีการเลี้ยงลูกนั้น แม่ต้องยึดหลักสายกลาง ไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป ความรู้สึกที่ผู้พูดใส่ลงไปนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความรักและห่วงใยลูกอย่างแท้จริง

6. การยกตัวอย่างเหตุการณ์

การยกตัวอย่างเหตุการณ์ คือ ผู้พูดยกตัวอย่าง ยกเหตุผลข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งต่างๆ มาอ้างอิงเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย การพูดลักษณะนี้สร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้พูดให้เกิดแก่ผู้ฟัง

ภูมิหลังของเหตุการณ์ ยวงเล่าถึงชีวิตของตนให้บุหงาฟังเพื่อโหม่นนำใจให้บุหงาเข้าใจว่ายวงนั้นเข้าใจสภาพของบุหงาอย่างดี พูดด้วยการใช้วิธีการยกตัวอย่างและนำเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวทำให้เห็นจริงภาพชัดตามที่คุณพูดต้องการสื่อสาร ตัวอย่าง

“ลูกเต้าคุณเลี้ยงเขาจนพ้นอกไปแล้วก็นับว่าบุญแล้วละคะ อย่าไปนึกเลยว่าเขาจะเลี้ยงคุณได้หรือเปล่า ลูกฉันมันก็ไม่เห็นเลี้ยงฉันสักคน มันขาดเงินวิ่งมาหา ฉันยังต้องควักกระเป๋าให้มันเสียอีก ฉันเองซี ถ้าไม่มีเงินเดือนเมื่อไร ก็คงตายข้างถนน” คำตอบของยวงทำให้บุหงาค่อยรู้สึกดีขึ้นบ้าง พร้อมกับนึกละเอียดใจ จริงซีเทียบกันแล้ว เธอยังสบายและมีหลักประกันมั่นคงในชีวิตมากกว่าแม่ครัวตั้งหลายเท่า นางยวงต่างหากแก่ตัวลงทุกวัน ถ้าทำงานไม่ได้หรือเจ็บป่วยนางก็ไม่มีใครเหลียวแล ลูกๆ ซึ่งใช้ชีวิตอย่างคนหาเช้ากินค่ำนั้น ไม่มีทางช่วยเหลือแม่ได้แน่นอน “จริงของยวง” เธอตอบเสียงอ่อยๆ “ฉันไม่น้อยยกน้อยใจอะไรมาทะเล ส่วนเรื่องเลี้ยงนะไม่ต้องกลัว ยิ่งฉันก็ไม่ทั้งยวงหรือเลี้ยงกันทั้งแก๊ง ด้วยกันนี่แหละ” (ว.วินิจฉัยกุล, 2559, น. 40)

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนสร้างให้ตัวละครผู้พูดโหม่นนำใจให้ผู้ฟังเข้าใจสภาพของผู้ฟังที่กำลังเผชิญ ลูกหากไม่มีอาชีพมั่นคงลักษณะหาเช้ากินค่ำ พ่อแม่หวังพึ่งพาอาศัยย่อมลำบาก เพราะขาดหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ผู้พูดโหม่นนำใจให้ผู้ฟังผ่อนคลายความทุกข์ ความคาดหวัง ผู้เขียนสื่อสะท้อนให้ผู้อ่านได้คิดว่า ทำอย่างไรจึงจะเลี้ยงลูกได้พ้นอกพ่อแม่ เลี้ยงลูกอย่างไรให้เติบโต ดูแลตนเองและผู้อื่นได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีการพูดโหม่นนำของตัวละครในนวนิยายเส้นไหมสีเงิน ประเด็นที่ 1 การจำแนกตัวละครในบริบทการเจรจาโหม่นนำ ผลการวิเคราะห์นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวรรณ ศรียาภักย์ (2552) วิจัยเรื่องรูปภาพที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย แล้วพบว่า ตัวละครผู้โหม่นนำและผู้ถูกโหม่นนำเป็นได้ทั้งตัวละครหลัก ตัวละครรอง และตัวละครประกอบ เป็นได้ทั้งตัวละครหญิงและชาย ผู้เขียนสร้างตัวละครได้สมจริงมีการสอดแทรกมุมมองของผู้เขียน สื่อสะท้อนค่านิยมของสังคม พฤติกรรมความขัดแย้งของตัวละครเชื่อมโยงเรื่องราวกับเหตุการณ์ได้กลมกลืน ทำให้เนื้อเรื่องสนุก สมจริง ชวนติดตาม ประเด็นที่ 2 ทฤษฎีการพูดเพื่อการโหม่นนำ ผลการวิเคราะห์นั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิ่นวรรณ วาจางาม (2548) วิจัยเรื่อง สื่อกาพย์ในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล แล้วพบว่าตัวละครผู้พูดโหม่นนำโดยใช้หลักการพูด 6 แบบ ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญผู้ฟัง พูดให้ผู้ฟังเข้าใจว่าจะได้รับประโยชน์มากขึ้น การให้ความสำคัญผู้อื่นมากกว่าตนเองช่วยลดความไม่พอใจหรือขัดความขัดแย้งลงได้ และยังคงช่วยทำให้ผู้ฟังเกิดความพอใจในตัวผู้พูด 2) การอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้ฟัง การ

พูดในลักษณะนี้เป็นการสร้างความไว้วางใจให้เกิดแก่ผู้ฟังและยังทำให้ผู้ฟังสนใจและประทับใจ 3) หลักอ้างอิงข้อเท็จจริง ผู้พูดจะต้องยกตัวอย่าง ยกเหตุผลข้อเท็จจริงต่างๆ ขึ้นมาอ้างอิงเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย 4) หลักสร้างความพึงพอใจ คือ การพูดที่ทำให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดมีความจริงใจ เข้าใจความรู้สึกหรือสถานการณ์ที่ผู้ฟังกำลังประสบอยู่ 5) หลักภาษามีพลัง ผู้พูดพูดอย่างมีชีวิตจิตใจ จริงจัง ใส่ความรู้สึกในน้ำเสียง ความหมายชัดเจน มีน้ำหนัก ขวนติตามน่าสนใจ 6) หลักการยกตัวอย่างเหตุการณ์ พูดยกตัวอย่าง ยกเหตุผลข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งต่างๆ มาอ้างอิงเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย การพูดลักษณะนี้สร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้พูดให้เกิดแก่ผู้ฟัง ประเด็นที่ 3 การใช้ภาษาในการพูด ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทา ทองทวีวัฒน์ (2557) วิจัยเรื่องการใช้ภาษาโน้มน้าวใจในบทโฆษณาในอนุสาร อ.ส.ท. แล้ว พบว่า ผู้พูดใช้วิธีการพูดโน้มน้าวใจผู้ฟังด้วยการใช้คำชักจูงใจ วิงวอนขอร้อง ให้เหตุผล ยกตัวอย่าง ภาษามีพลังตลอดจนใช้ถ้อยคำสร้างความพึงพอใจ

กลยุทธ์ทั้ง 3 ประเด็น กล่าวคือ ตัวละคร กระบวนการเจรจาโน้มน้าว และหลักการพูดเพื่อโน้มน้าว ว. วจินฉัยกุล มีความสามารถในการใช้ภาษาเล่าเรื่อง โดยตัวละครแสดงบทบาทสำคัญ ทำให้ผู้อ่านได้รับอารมณ์สเกิด ความเพลิดเพลินจากเนื้อหาที่ชวนติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ กล่าวได้ว่า ว. วจินฉัยกุล นักเขียนมีความสามารถ พัฒนางานเขียนจนมีผลงานอย่างต่อเนื่อง ประสบความสำเร็จในวงกว้างเห็นได้จากความนิยมในกลุ่มนักอ่าน ผลงานเขียนได้รับรางวัล ถูกนำไปผลิตเป็นละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์ นักเขียนได้รับรางวัล และได้รับยกย่องจากกระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ความขัดแย้งที่เป็นมูลเหตุทำให้เกิดการพูดโน้มน้าวใจในนวนิยายนำมาเป็นข้อคิดเตือนใจว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวควรจะพูดอย่างไรให้เกิดความสุข สงบ และสันติ

1.2 นักเรียน ครู ผู้ปกครองนำเอาเรื่องราวของตัวละครมาเป็นตัวอย่างและเป็นบทเรียนให้ได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดควรละเว้น ไม่ควรกระทำ

1.3 ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจวิเคราะห์วรรณกรรมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการพูดโน้มน้าวใจของตัวละครในนวนิยายเพื่อลดความรุนแรงผลงานของนักเขียนคนอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาแบบเหตุการณ์หรือแบบปัญหาในนวนิยายในลักษณะเปรียบเทียบของนักเขียนร่วมสมัยในรบทศวรรษ

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาพูดโน้มน้าวใจของตัวละครชาย ตัวละครหญิงของนักเขียนคนอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

จันทิมา พรหมโชติกุล. (2530). *วาทกรรม*. กรุงเทพฯ: งานส่งเสริมวิจัยและตำรากองบริการ การศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ดวงมน จิตรจำนงค์. (2541). *สุนทรียภาพในภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศยาม.

นันทา ทองทวีวัฒน์. (2557). *การใช้ภาษาโน้มน้าวใจในบทโฆษณาในอนุสาร อ.ส.ท.* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ปณณวรรณ วาจางาม. (2548). *ลีลาภาษาในนวนิยาย ของ ว. วจินฉัยกุล*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).

รัญจวน อินทรกำแหง. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี

ว. วจินฉัยกุล. (2554). *เส้นไหมสีเงิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พชรปัส.

วรวรรณ ศรียาภัย. (2552). *รูปภาพที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในวรรณคดีร้อยกรองของไทย*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). *วจนะวิเคราะห์ : การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2540). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.